

Štev. 1

Leto 13

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Zahtevamo

Različna vzgoja v mladosti, kakor tudi različna vzgoja takoj po vstopu v življenje ustvarja različne moze. — Življenje včasih popravlja in kleše, vendar kar je vcepljeno v mladosti, ostane navadno veren spremljevalec človeka skozi življenje.

Železničarji so bili svoječasno avantgarda v delavskem pokretu, delali niso samo za izboljšanje svojega položaja, marveč so širili misel razredne zavednosti in boja v najbolj oddaljene vasi ter ustanavljali delavske organizacije vsepovsod. Težke boje so morali prestati, da so si končno priborili v bivši Avstriji preko vseh ovir in žrtev močno železničarsko organizacijo in tako organizacijo so prenesli tudi v Jugoslavijo. Voditelji razredne železničarske organizacije so posvečali vedno največjo pozornost mladini, železničarju, ki je nastopil kot navaden delavec službo na železnici. Skrbeli so, da so ga takoj uvrstili v vrste bojevnikov, ga vzgojili in tako so vedno skrbeli za utrjene in dobro izgrajene moze, ki so takoj poprijeli za delo, ako je šel kak star bojevniki v pokoj. — Bolniški ni bilo po volji, da imajo železničarji močno in enotno organizacijo, zato porabila vsa sredstva, da to enotnost razbije. Vabljam je sledil marsikdo in cepljenje se je začelo in enkrat začeto, se ni dalo več preprečiti, marveč se je nadaljevalo vse dotlej dokler nismo postali v organizacijskem gibanju Jugoslavije prava znamenitost vsled tega, ker imamo ne samo za vsako kategorijo, marveč bomo kmalu imeli že v vsakem večjem mestu po več različnih železničarskih organizacij. Nismo pa znameniti samo po tej razcepljenosti, marveč služimo kot svabilen zgled vsem ostalim s tem, da smo tekom let razcepljenosti največ izgubili na svoječasnih pravicah.

Vzgoja, ki jo je dobil skoraj ves naraščaj, ki je prišel na železnico v teh letih razkroja in razcepljenosti, je bila hlapčevska. Leto za letom se je manjšal kader starih borcev, leto za letom je bil manjši vpliv onih železničarjev, ki so vzrastli v borbi in na njih mesta so vedno v večjem številu stopali novinci prežeti z edino željo, da dosežejo čimprej in s kakršnikoli sredstvi ugoden položaj za sebe.

Železničarji ne smejo omahovati in ne obupati, marveč morajo nadaljevati delo za izboljšanje položaja. — Obupanje ni na mestu, marveč je na mestu trdna volja in odločnost, s katero bodo železničarji premagali vse ovire in

čez noč, ko bo dana prilika, vstali v strnjenih vrstah ter izvojevali boljšo bodočnost.

Naročniki »Ujedinjenega Železničarja« niso mogli na konferenci postaviti zahtev, ker se konferenca ni vršila. Vsled tega pa porabijo svoj list, da povedo vsem odločujočim, vsem poslancem in senatorjem, železniški upravi in vsej javnosti, kaj zahtevajo. Zahteve, ki jih navajajo, so nujne ter je njih izvršitev ne samo v interesu železničarjev, marveč tudi v interesu uprave, v interesu vsega našega narodnega gospodarstva. — Dobro se morajo odločujoči zavedati, da nezadovoljen ali celo sestradan delavec ne more biti dobra opora in če bodo železnice slonele na slabih oporah, se bodo prej ali slej kljub izkazanim dobičkom zrušile. Če se začne zdraviti rana ali bolezen v prvem začetku, je zdravljenje hitro in poceni in skoraj stoprocentno uspešno. Če se pusti rano ognojiti in zastrupiti, če se začne zdraviti bolnika v zadnjem štadiju, tedaj so navadno vsi izdatki za zdravila in zdravnika zaman, preostane nam le objokovanje mrliča. Ker hočemo zdrave in urejene železnice, zahtevamo tudi za železničarje take življenjske pogoje, da bodo lahko z veseljem delali za železniško upravo. In te zahteve so:

Obstoječi zakoni, pravilniki in uredbe se morajo do zadnje črke izvajati tudi tam, kjer govore o pravicah železničarjev. Da se ta zahteva izvede, se mora priznati takoj stalnost vsem delavcem, ki so na železnici nad tri leta, čeprav jih uprava vodi kot pogodbene. Ukiniti se mora brezplačni dopust, ki ga pravilnik niktjer ne predvideva ter se mora zagantirati delavcu kot nastavljenju redno izrabo letnega dopusta. Osemurnik se ne sme kršiti.

Obstoječa socialna zakonodaja, ki velja za vse delavstvo v državi, naj se izvaja tudi na železnici. Obstoječi pravilniki naj se prilagode tej zakonodaji, razpišejo naj se volitve obratnih zaupnikov, pokojninskim in bolniškim fondom naj se prizna popolna samouprava, izvede naj se zavarovanje za slučaj brezposelnosti.

Odpravijo naj se vse krivice — V dosego tega se mora popraviti zakon v toliko, da bo zagantiral avtomatično napredovanje po službenih letih in priznal vštete vse delavskih let za odmero pokojnine. V delavskem pravilniku naj se ukine uvečane plače ter prizna delavcu-zacetniku primerno plačo. Ukine naj se naknadna doplačila za delavski penzijski fond. Železničarjem naj se zasigura stalnost

ter naj se ukinejo »premesitve po službeni upotrebi«. Premestitev naj ostane le kot kazen ali na lastno prošnjo ter naj se prosta mesta razpisujejo.

Reši naj se upravičene zahteve upokojujencev, miloščinarjev in rentnikov. Kronske rentnike naj se prevede naknadno z letom 1927, na dinarske, na kar naj se vse staroupokojence in starorentnike izednači s sedaj veljavnimi pokojninami.

Železničarjem naj se omogoči človeka dostojno življenje. Tekom zadnjih let izvršene redukcije plač in doklad naj se s 1. aprilom 1938 ukinejo ter povrnejo vsem prejšnje višje plače. Pravilniki postranskih prejemkov naj se prilagode dejanskim razmeram na železnici in naj se pri višini odškodnine za eno in isto delo ne dela razlike med delavcem in nastavljenjem, marveč prizna za isto delo ista postranska odškodnina. — Stalež osoblja naj se spopolni, da bo odgovarjal dejanskim potrebam in da bodo železničarji, ki izpolnjujejo pogoje za upokožitev, lahko šli v pokoj. Prispevki za starostno zavarovanje naj se plačujejo v procentih od plače

ter naj za delavski fond prispeva država potrebno ustanovno glavnico.

Zasigurajte železničarjem svobodo organiziranja. Ukinite uredbe, ki svobodo organiziranja omejujejo in jo delajo odvisno od dobre volje delodajalca. Organizacije, ki so odvisne od delodajalca in morejo obstojati le po njegovi dobri volji, ne morejo koristiti delavstvu, ker so prisiljene delati tako, da si ne nakopljejo nemilosti v očeh delodajalca. Železničar danes ne more svobodno postavljati svojih zahtev v takih organizacijah ter je izednačen z vojakom glede discipline. Za vojaka je dolžna vojaška oblast preskrbeti hrano, obleko in stanovanje, te obveznosti pa železniška oblast danes ne prevzema zlasti napram nižjim kategorijam železničarjev. Železniška uprava lahko vara sebe in javnost z navideznim zadovoljstvom, ki vlada med železničarji, vendar čim dalje bo to »navidezno zadovoljstvo« vsled prepovedi svobode organiziranja trajalo, tem težje bodo posledice. Vsled tega: **Ako želite dobro ustanovi in železničarjem, vrnite železničarjem svobodo organiziranja.**

Bolniški fond

Lista izvoljenih skupščinarjev je objavljena in v kratkem bo sklicana tudi skupščina ljubljanskega bolniškega fonda, na kateri bo izvoljen nov odbor in novi delegati za glavno skupščino v Beogradu.

Na skupščinah so bili doslej leto za letom predloženi takozvani samostojni predlogi, ki so vsebovali vse želje železničarjev in katerih uresničenje bi omogočilo res uspešno poslovanje fonda v korist železničarjev. Žal so doslej vsi samostojni predlogi ostali le na papirju, bili so sprejeti na oblastni skupščini v Ljubljani, v Beogradu na glavni skupščini pa so šli v koš. V kolikor je bil kak drobec tudi v Beogradu sprejet, ga je običajno razveljavil delodajalec, ki ima sam vse pravice nad upravo fonda.

Železničarji odnosno izvoljeni delegati bi varali sami sebe, ako bi stavili tudi letos kopicu sicer utemeljenih in potrebnih predlogov za remedure v bolniškem fondu, ker vedo že v naprej, da ti predlogi dejansko ne bodo izvedeni vse dotlej, dokler bodo obstojali sedanji predpisi o upravljanju bolniškega fonda.

Dolžnost delegatov na letošnjih skupščinah v Ljubljani kot v Beogradu je, podzeti vse ukrepe, da se način upravljanja bolniškega fonda spremeni in da se odvzame delodajalcu oblast, da sam upravlja s fondom in istočasno tudi kot nadzorna oblast odloča o svojem upravljanju. Na letošnji glavni skupščini naj stavijo delegati en sam predlog in to je:

Zahtevamo samoupravo bolniškega fonda!

Pozdrav bivših železničara sa Teruelskog fronta

Bivši železničarji, koji se bore u međunarodnoj brigadi za slobodu španskog radnog naroda poslali su našoj redakciji sledeći dopis:

Nakon sjajnih uspeha na Teruelskom frontu prilikom zadnje ofenzive provedene ovih dana, nakon početka našeg napredovanja i definitivnog uništavanja fašizma, mi dobrovoljci iz zemlje Jugoslavije javljamo Vam se ovom prilikom. Vjerujemo, da će ovaj uspeh podignuti visoko svijest antifašističke borbe u svim zemljama i da će dati neodoljivi polet u borbi za potpuno uništavanje fašizma, da

se konačno ustvari narodni front te postigne ekonomsko i socialno poboljšanje našeg celokupnog radnog naroda.

Uvjereni, da ćete slediti naš primjer beskompromisne borbe za uništenje fašizma šaljem Vam sa uzdignutom čvrstom pesnicom naše antifašističke pozdrave i kličemo:

da živi herojska borba španjolskog naroda,
da živi međunarodna borba protiv fašizma,
da živi proletarijat cjelog svijeta.
Teruel, 22. XII. 1937.

Ljubljanski železničarji

posetite z družinami vred v torek, dne 1. februarja 1938 v dvorani Delavske zbornice

predpusno prireditev

ki jo prirede ljubljanski cestni železničarji.

Pričetek ob osmih zvečer.

Dve pomembni obletnici

L. 1938. je 20 let, odkar je umrl največji slovenski pisatelj Ivan Cankar.

In 1. 1938. je 10 let, odkar se je ustanovila Cankarjeva družba, ki hoče, da v Cankarjevem duhu pride v sleherno siromašno kočjo, v vsako delavsko družino dobra, socialistična knjiga.

Ob temu dvojnemu jubileju poskrbimo prav vsi, da se bodo knjige Cankarjeve družbe še bolj razširile.

Vsakdo naj pridobi še enega člana. To delo ni težko. Treba je samo, da svojemu znancu pokaže letošnje knjige in da mu pove, da se take lepe knjige dobje za neznatno letno članarino 20 Din.

Naj se sliši glas prizadetih

Čim je uredništvo zaznalo za sklicanje konference, je v zadnji številki pozvalo svoje naročnike, da se te konference udeležijo aktivno in pripravijo za njo ves potreben material. Konferenca se ni mogla vršiti, zato porabimo to priliko, da objavimo vsaj glavne predloge, ki smo jih dobili iz vrst naših naročnikov kot gradivo, ki naj služi odločujočim, da bodo uvideli, kakšen je položaj železničarjev in kakšne so njih zahteve. Govore naj brez uredniških popravkov in brez olupšavanja naši naročniki:

Delavnica Maribor

Za konferenco bi imeli poleg materiala, ki vam je že znan in ga je »Ujedinjeni železničar« že opetovano objavil, še:

Akordanti:

V naši delavnici imamo mlajše, po večini kvalificirane moči, ki so sposobne za kvalificiran posel in se jih po potrebi tudi zaposli, toda čeprav opravljajo isti posel kot drugi stalni delavci, ne prejemajo akordantni nobene nagrade, t. j. premije marveč samo dnevnic. Ti akordanti pa so primorani, da primajo za vsako delo, ki se jim nakaže. Tako jih vidimo pri najhujšem in najtežjem težaškem delu, najbolj žalostno pa je, da tega akordantstva ni nikdar konec in to radi tega ker **morajo po več let čakati na stalnost**. Imamo slučaje v naši delavnici, ki čakajo že 6-7 ali 8 let.

Koliko ti delavci izgube na plači in letih, kasneje pa na pokojnini, ker se jim akordantska leta ne vštejejo, vam je jasno.

Praznovanje budžetnih praznikov.

Že vsa leta mora naše delavstvo praznovati gotove »budžetne praznike«. Tako smo letos, t. j. budžetno leto 1937-38, praznovali 8 neplačanih dni. Stojimo na stališču, da je dosti dela in še posebej v Dravski banovini, kjer je železnica visoko aktivna. Pri tej revščini, v kateri se delavstvo nahaja in ker od nikoder za njega ni izdatne pomoči, bi bilo zelo umestno, da bi se to praznovanje ukinito in da se delavnicam nakaže **zadosti kredita za vse delovne dni v letu**. Tudi delamo vsako soboto samo po 6 ur, kar že to samo znaša na mesec 1 dan, v celem letu pa 13 dni. Tudi proti temu reduciranemu delovnemu času je delavstvo vse dotle, dokler se mu ne omogoči na drugi podlagi boljše življenje.

Rak rana naše delavnice je ta, da osebnih in materialnih proračunov za delavnico ni ločen. Neločen kredit se porablja za vse: investicije, obnove, rekonstrukcije in material. In šele, kar ostane, je za plače. Na tak način, ker se vedno obnavlja in za obnavljanje manj določa, kakor je potrebno, je samoumevno, da se potem prenese na drugo partijo in vsled tega nastane pomanjkanje kredita, za nas pa budžetno praznovanje. **Delavstvo odločno zahteva**, da se že enkrat napravi red in preneha s tako prakso ter **odredi ločen kredit za meзде**.

Premije.

Ni delavca v naši delavnici, da ne bi uvidel pogrešk, ki se gode pri zaračunavanju premije odnosno časovnega akorda. Za časovni akord, v kolikor se po časovniku zaračuna, so določene zelo slabe cene. Za največ slučajev je že v naprej določeno, koliko se sme izplačati. Delavstvo se zaveda, da je mariborska delavnica če že ne prva, gotovo med prvimi v državi, dokler se aktivni, utrpe na plači, kadar pa gredo v pokoj, pa na proviziji.

5. Premog naj se deli in kupuje skozi vse leto ter naj se tu železničarjev ne loči po kategorijah. Kje je krivda, da čakamo na premog po 2 in več mesecev, dočim moramo mi denar že v naprej položiti?

toda pri nas je 30 procentov že skoraj maksimum, dočim se ponekod doseže tudi 70 odstotkov. Mi smo proti tej neenakosti že mnogokrat intervenirali in smo pri g. prometnemu ministru protestirali. **Manifestiramo tudi tem potom** ne za poslabšanje v drugih delavnicah, marveč za **izboljšanje plač** v naši delavnici. To smo tembolj upravičeni, ker se zavedamo zmožnosti nas samih, naše produkcije ter tempa dela, ki pri nas obstoja. Zavedamo se pa tudi, in to potrjujejo vsi tuji, da je Maribor, če že ne najdražji, gotovo eno najdražjih mest v državi.

Regulacija plač.

Od prometnega ministra obljubljena povišica plač za 10 odst. se je pri nas na ta način regulirala, da se je kvalificiranemu delavstvu dalo od 5 do 11 odst. v dinarjih so dobili od 3 do 6 dinarjev na dan. Polkvalificiranemu osebju se je dalo 1 do 2 dinarja. Nekvalificiranemu pa petdeset para, večini pa nič.

Leta 1930, 1931 se je vsem brez razlike vzelo po 10 odst., sedaj pa se ravno največjim revežem ničesar ne povrne. Predstavniki vseh treh organizacij so takoj intervenirali in naš predstavnik je gospoda upravnik opozoril na to. Gospod upravnik je odgovoril: da ve, da ni prav in da uvidi, da so naše razmere drugače, naši fizični delavci so 100 odstotni proletarci in žive samo od tega, kar na železnici zaslužijo.

Prosti fizični delavci.

Svoječasno se je prakticiralo pri nas z ročnimi delavci tako-le: 3-5 let je delavec delal po oddelkih in drugod vsa pomožna in težaška dela, potem se ga je pritegnilo k stroju ter se ga prevedlo v kategorijo polkvalificiranega delavca. Na ta način je imel delavec možnost večjega zaslužka in na stara leta boljše pokojnino. Z začetkom avtoritativne dobe se je začelo drugače prakticirati. Protežirali so se delavci z manj leti službe na škodo drugih z mnogo več leti službe. Ker se pri tem niso ozirali na vrstni red, imamo sedaj v naši delavnici stare delavce z 17-20 let službe, ki so še vedno samo prosti fizični delavci. Ti delavci, ki so itak veliki siromaki utrpe na plači in kasneje na pokojnini. Naša dolžnost je, da **manifestiramo za pravičen postopek** z navedenimi.

Nov delavski pravilnik.

Ker se zelo veliko govori o novem pravilniku za pomožno osebje, bi imeli nekaj pripomb. Na vsak način je tukaj potrebno da dosežemo, da se naši predlogi upoštevajo in sicer:

1. **Dopusti, ki se jih namerava reducirati morajo ostati neokrnjeni**. Pri racionaliziranem delu in tempu, ki obstoja pri nas smo mnenja, da za delavca ni preveč 10, 15 ali 20 dni, marveč premalo. Na noben način pa ne gre, da bi se to malo reduciralo in to danes, ko ima že vsak boljši hlapec v privatni službi svoj plačan dopust.

2. **Osnovne plače se morajo zboljšati za 30 odst.**

3. **Takozvano »uvečano« plačo se mora s sporazumom, veljavnim najmanj za leto dni, zvišati in sicer: pri kvalificiranih za 20 odst., polkvalificiranih za 20 odst. in prosto fizičnih za 20 odst.** Ti odstotki naj se regulirajo s padcem ali pa naraščanjem draginje, veljavno vedno za leto dni.

4. **Strojni pomožni delavci so žrtvovali pri prevedbi po 3 leta za učno dobo.** Želeti je in potrebno bi bilo, da se to upošteva, ker so stopnje polkvalificiranega osebja sorazmerno nizke. Ti delavci, dokler so aktivni, utrpe na plači, kadar pa gredo v pokoj, pa na proviziji.

5. **Premog naj se deli in kupuje skozi vse leto** ter naj se tu železničarjev ne loči po kategorijah. Kje je krivda, da čakamo na premog po 2 in več mesecev, dočim moramo mi denar že v naprej položiti?

6. **Delavcem naj se povrne milo in tudi**

brisače, ker delo od takrat ko smo prejemale milo, do danes ni postalo bolj čisto.

Upokojeanci.

Kronske upokojeance naj se prevede v dinarske. Miloščinarjem, ki danes ne morejo ne živeti in ne umreti, naj se zviša miloščina. Isto velja za **rentnike**. Ukine naj se takoj **doplačilo delavcev v pokojninski fond za nazaj**.

Šikane.

Navajamo samo še nekaj o šikanah. Sicer so se po zadnjih spremembah šikane zmanjšale, zlasti je manj zapisnikov, toda še vedno preveč in le prerado se delavca za vsako malenkost kaznuje in to tudi takrat, kadar je očitno, da je delavec nedolžen.

Delavca, ki pokaže, da ima nekaj samozavesti, se kaznuje. Na tak način se ne vzgoji naš narod k samozavesti nasprotno k poptuhnenosti, prilizovalstvu, ovajalstvu in denuncijanstvu. V tem prednjačijo nekateri delovodje, ki so bili svojas hudi JNS-arji in so po razsulu te stranke bili nekaj časa poparjeni, sedaj pa so zopet plašč obrnili po vetru. Toda gotovo bodo že jutri, kar se bo od njih zahtevalo ali nezahtevvalo. ako pride od kake spremembe. Te vrste delovodje sicer ne prevladujejo poštenjake, toda nekaj jih je. Ne dela drugega kot to, da zasaci kakšnega delavca bodisi, da ta med delovnim časom noče košček suhega kruha, ali naredi kaj sličnega in že zadoštuje, da se delavca kaznuje. Vplivajo pri inženjerih, ki jim tudi pogostoma nasledajo, češ, da je ta ali oni delavec slab in da ga je treba kaznovati in to kaznovanje gre tako daleč, da se delavci kaznujejo z znižanjem premij ali celo z odtegotvanjem premije po več mesecev.

Vseca tega in sličnega trpljenja delavstvo ne bi nikoli poznalo, če bi imeli zlasti, ker nima zakonitih delavskih zaupnikov, ki bi znali svojas marsikaj preprečiti in marsikaj v dobro delavstvu izvojevati. Zato tudi tem potom protestiramo proti vsem šikanam in **manifestiramo za zakonite izvoljene delavske zaupnike ter za čimprejšnje pripoznanje svobodne železničarske organizacije.**

Zidani most

Prometni uslužbenci, zvaničniki, služtelji in delavci zahtevamo:

1. **Da se nam takoj prizna strokovna organizacija**, ki ima služiti narodu, upravi in državi, za katero so pravila že predložena v odobritev.

2. **Zahtevamo, da se nam štejejo vsa delavska leta v rok službe nastavlencev in naj se nas uvrsti v isto skupino ali stopnjo**, katera nam po službenih letih pripada glede na to, ali je posameznik prebil vsa delavska leta na sistemiziranem mestu ali ne.

3. **Letni odmor naj se nam računa in deli po številu službenih let**, kot to predvideva čl. 87 zakona in ne kot sedaj, ko se računa samo nastavljen leta.

4. **Ker je zakonito predviden 8-urni delavnik v 48 ur tedensko**, nam, ki vršimo službo v turnusih, pripadajo vsak mesec 2 prosta dneva.

5. **Da se kretiškim oseboj prizna eksekutiva**, tako, da bo lahko stopil s 25. letom v pokoj s polno pokojnino.

6. **Da se nam vsem uslužbenecem zviša plača na ono višino**, katero smo imeli v letu 1931.

7. **Naj se upokojeancem za 25 let oziroma 30 let službe**, da 100 odst. pokojnino od zadnje plače, katero je prejemal.

8. **Naj se upokojeancem da vozno ugodnost** kot jo ima aktivno osebje. Kdor bi jo pa izbraljal izven svoje potrebe za kšeft, naj se mu jo odvzame.

9. **Članom Nabavljalne zadruge naj se izda uputnice za enkrat tedensko brezplačni prevoz živil** kot smo že vse to uživali.

10. **Uslužbenecem, ki vrše službo na prostem**, naj se da za vsako vreme primerno

obleko, dobro obuitev in dežni plašč, da se služba nemoteno vrši in osebje toliko ne trpi na zdravju.

11. **Oseboj, ki priziga signalne svetiljke in kretiške nastavke naj se da vžigalice ali vžigalnik.**

Kurilniški delavci zahtevamo:

1. **Da se nam da, ker delamo v turnusu**, dva prosta dneva na mesec.

2. **Da se prizna delavcem brez izjeme po treh letih stalnost**, se jih sprejme v penzijski sklad in prizna pravico na polno pokojnino po 30 letih službe. Plačevanje prispevkov za nazaj naj se ukine, ker smo svojas prispevke v gotovini in delavcev ne pošilja drugi dan na brezplačni dopust.

3. **Uvečana plača naj se prizna vsem delavcem z istimi službenimi leti in iste vrste službe enako ter naj se na račun draginje vsem delavcem prizna najmanj 30 odst. uvečane plače**, osnovne plače pa naj se zvišajo odgovarjajoče draginji.

4. **Redni letni dopust naj se podeli vsemu delavstvu**, da ne bo ostal le na papirju, brezplačni dopusti pa naj se popolnoma ukinejo, za nadurno delo pa naj se plača 50 odstotni povisek v gotovini in delavcev ne pošilja drugi dan na brezplačni dopust.

5. **Delavstvu, ki dela pri umazanih delih, čistilni strojev itd.** naj se izda delovna obleka ter v zimski površnike.

Jesenice

Naša dolžnost je, da se tudi celokupno jeseniško osebje enkrat zglesi ter zahteva povrnitev pravice, ki so nam bile pred 10 leti odvzete. Naj se ukine kilometraža in uvede urnina, ker jeseniški vlakospremniki imamo najkrajše proge, poleg tega je prog gorska z mnogimi predori. Pod Avstrijo smo dobivali za naporno službo na takih progah doklado.

Naj se sprejme nove mlade moči, ker je bilo veliko uslužbenecv upokojenih in nimamo nobene rezerve. Vlakospremniki morajo kriti in nadomestovati vse ostalo osebje, če kdo zbolji, poleg tega pa morajo voziti še izredne vlake. Dolžnost železniške uprave je, da izvežba za vse vrste službe zadostno število delavcev, ki delajo drugače v skladišču, v slučaju potrebe pa lahko vrše eksekutivno službo. V sled pomanjkanja osebja večina železničarjev dopusta sploh ne more izrabiti.

Postaja Jesenice naj poskrbi, da bodo mladi zavratači polagali izpite za osebne sprevednike, prtilaznike in vlakovodje. Nadalje naj bi postaja preskrbelna primerno sobo za šolo za vlakospremniki in postajno osebje, da bi mogli med poukom sedeti, ker sedaj mora večina po celo uro stati. Za vlakovodje naj bi postaja preskrbelna omarice, kakor jih imajo ostale dispozijske postaje, da bo lahko uslužbenec svoje službene torbe in druga sredstva shranil.

Protestiramo proti temu, da nakazuje Direkcija vlakospremnikom, ki morajo biti vedno pripravljani za službo, stanovanja na Hrušici, mesto na Jesenicah ter mora vsled tega vlakospremniki hoditi po tritret ure peš, kadar nima vlakovne zveze.

Odločujoči naj bi že enkrat uvideli, da so Jesenice kot obmejna postaja, ki leži med važnimi letoviškimi kraji ter so izrazito industrijskega značaja, najdražji kraj v dravski banovini ter naj se preuverte v I. razred.

Onim uslužbenecem, ki so bili nastavljeni po letu 1923, naj se prizna članstvo v provizijskem fondu za napredovanje in pokojnino.

Delavcem naj se zvišajo plače na tako stopnjo, da bo lahko vsaj skromno preživljal družino, takol pa naj se vrne svoejasno odtegotjenih 10 odst.

Zagreb

Pretpatnici »Ujedinjenog železničara« bili bi u večem broju zastupani na konferenciji te bi lično predložili predloge za poboljšanje položaja železničara te podneti izvještaj o sadašnjem položaju u radionici, ložionici i kod sekcije. Tražimo, da se na svaki način uvažje sledeći zahtjevi:

Novo leto — nove naloge

(»Delavska Politika«) J. P.

Preteklo leto je bilo za delavski razred leto borbe, izkušenj in tudi razočaranj. Toliko hvalisani dvig gospodarske konjunktore ni prinesel delavskemu razredu skoro nikakega izboljšanja. Mezde in plače delavcev in nameščencev so bile ob koncu leta v primeri z izdatki za življenjske potrebsčine nižje, kakor ob koncu lanskega leta, ker so cene življenjskim potrebsčim šle višje, kakor pa so se izboljšale mezde in plače. Intenzivne akcije strokovnih organizacij niso bile v stanju izravnati razlike med naraščajočimi cenami in mezdami ter plačami, dasi je bil naš strokovni pokret — navzlic notranjim nesoglasjem — aktiven in število članstva povoljno.

Kljub vsem tem težkočam na go-

spodarskem in socialnem polju, moramo priznati, da je bilo gibanje na političnem in kulturnem polju **intenzivno in uspešno**, dasi nismo imeli dovoljene politične stranke. To gibanje se je manifestiralo širom vse Slovenije, potom sestankov, predavanj in našega tiska.

Napram vsem važnim političnim dogodkom v državi, se je naše socijalistično gibanje opredelilo in pokazalo pot, ki je bila za delavski razred **edino pravilna in mogoča**. Nismo se dali zavesti ne od leve, ne od desne strani. Delali smo na podlagi sklepov naših forumov in razredne socijalistične ideologije, ki mora spremljati in bodriti vse socijaliste.

Uspeli tega našega gibanja so vidni in važni za nas in za druge. Naše vrste se množijo, naš tisk, zlasti »Delavska Politika« se širi in zavzema vedno vidnejši položaj v naši javnosti. Kulturno društvo »Vzajemnost« se množi in goji socijali-

zem in razredno zavest med našimi delavci in malimi kmeti.

Če smo lahko zadovoljni z razvojem našega razrednega političnega in kulturnega gibanja, pa ne moremo biti zadovoljni z razvojem **notranje politike**, ker nismo dočakali nobene bistvene izpremembe in smo tam, kjer smo bili koncem lanskega leta.

Reakcijski zakoni, donešeni od strani prejšnjih diktatorskih režimov, še danes ovirajo normalno politično življenje, formiranje svobodnih političnih strank, svobodo tiska, združevanja in zborovanja. Še danes živimo v pričakovanju političnih zakonov, ki so nam bili pred dvemi in pol leti obljubljeni in še danes se smatra kritika obstoječega stanja, za kritiko naperjeno proti državi. Z vsem tem ne moremo biti zadovoljni in smo to ob vsaki priliki manifestirali in bomo to napravili tudi v bodoče.

Ako se je naše gibanje navzlic

vsem tem težkočam obdržalo in napredovalo, je najboljši dokaz, da je socijalistična ideja nepremagljiva in da se hrepenenje po svobodi in demokraciji ne da zajeziti, tem manj preprečiti.

To nas utrjuje v prepričanju, da te ideje morajo prej ali slej zmagati tudi tam, kjer vlada še tako kruta reakcija, kar opazujemo širom vse Evrope.

Z nezlomljivo vero, da zmagaja ideja svobode in demokracije, stopamo v novo leto, ki bo za delavstvo leto boja, kakor so bila vsa dosedanja. Ne dvomimo, da bo naše delo in boj težavnejši kot doslej, ali vse te težave bomo premagali, ker vsak socijalist je prepričan (in to prepričanje bi moral imeti tudi vsak drugi nesebični državljan), da brez političnih svoboščin, brez prave demokracije, ni mogoč zdrav napredek in lepša bodočnost. Vsak socijalist in zaveden delavec tudi ve, da tam, kjer

lago novega združnega zakona, da bodo tako delegati vsaj v glavnih obrih poučeni in bodo mogli vsak v svojem kraju članstvu raztolmačiti predložene načrte, voditi debato ter sestaviti res dobre in umestne protipredloge k pravilom.

Naš apel delegatom je: Ne prenačajte se! Zahtevajte odgoditev sklepanja o sprejemu novih pravil do rednega občnega zbora, ker le tako boste varovali lastne interese in interese članstva ter boste omogočili članstvu, da zavzame k pravilom stališče, da vam direktive in s tem prevzame vso odgovornost za bodočnost.

Nova pravila so v glavnem prilagodena novemu združnemu zakonu, vendar vsebujejo polno trdot in zapostavljanja zlasti slabše plačanih železničarjev, kar se da z dobro voljo odstraniti. V pravilih je polno nejasnosti, ki bodo povzročale kasnejše pritožbe, kar nikakor ni v interesu zadruga. Bolje je 10 strani jasnih pravil, kakor 40 strani gostobesednih določb, ki pa se večkrat ena drugo pobijajo. Po bežnem pregledu osnutka samo par ugotovitev:

Čl. 4 predvideva, kdo je lahko član zadruga in ugotavlja med drugim, da je lahko član zadruga tudi otrok železničarja neglede na to, ali prejema od države kako vzdrževalnino ali ne. S to določbo se je nameravalo omogočiti članstvo tudi onim sirotam, katerih očetje, ki so bili železničarji, so umrli predno so zadobili pravico na karšnokoli podporo ali pokojnino. Ta določba pa se da tolmačiti tako, da je lahko član zadruga otrok slehernega bivšega železničarja, pa naj mu je prestala služba iz kakršnegakoli razloga, kar je v nasprotju s čl. 7 tč. 6 načrta.

Nemogoča je tudi omejitev, da bi smel biti železničar član samo te Nabavljalne zadruga, ne bi smel biti pa član drugih zadrug. Besedilo drugega odstavka čl. 4 načrta pravil namreč izrecno predvideva: Vsaka tu omenjena oseba (železničar) sme biti član samo te zadruga. Člani morajo tudi odkloniti določbo čl. 7 tč. 4 pravil, ki pravi, da prestatne članstvo s tem, ako upravni odbor črta združnika iz članstva.

Edino izjemo naredi za člane upravnega in nadzornega odbora katerih ni mogoče črtati iz članstva. Takega pooblastila, kakor ga železničarji tvorci načrta novih pravil, združniki upravnemu odboru ne smejo dati. Zadostuje določba, da se člana izključijo iz zadruga, ako škoduje zadrugi, ne sme pa se dati odboru pooblastila, da bi lahko po mili volji črtal iz članstva združnika brez navedbe razlogov, kakor je to sedaj predvideno v načrtu pravil.

V dveh določbah govore nova pravila o udeležbi združarjev na občnem zboru. Za našo zadrugo je predviden delegatski sistem in člani, ki niso delegati, smejo prisostvovati občnemu zboru le, ako to sklicatelj občnega zbora izrecno objavi v razpisu občnega zbora. Mislimo, da naša zadruga odnosno upravni odbor nima ničesar za skrivati ter je prav, da se pravila predugačijo v tem pravcu, da se že s pravili zagaranira slehernemu članu, ki se interesira za poslovanje in upravljanje zadruga, pravica prisostvovanja občnemu zboru.

Nesprejemljive pa so določbe glede volitev delegatov odnosno članov v upravni in nadzorni odbor. O pravilniku za delegatske volitve bomo zavzeli stališče kasneje, zato ocenimo sedaj le vprašanje omejitve za izvolitev v upravni odbor. Pravila predvidevajo, da ne more biti izvoljen za člana upravnega odbora drugi, kakor združnik iz Ljublane in Maribora. Zadruga ima svoja oddajališča tudi izven teh dveh krajev in obstojajo železničarski centri, kjer je nad 500 združarjev in z gornjo omejitvijo je zabranjeno, da bi mogel biti izvoljen v odbor zadruga kak član iz proge, pa čeprav je najbolj sposoben združnik. Član upravnega odbora tudi ne more biti oni združnik, ki je

zadrugi kaj dolžan. S to določbo je onemogočena izvolitev pretežne večine delavcev in nižjih uslužbencev v vodstvo zadruga vsled tega, ker so vsled nizkih plač primorani živeti iz rok v usta in so primorani od časa do časa zadolževati se v zadrugi (pred zimo, v začetku šole itd.). Že tako so obsojeni na mizerno življenje in sedaj naj bodo še v zadrugi kljub vsem združnim principom le združniki druge vrste. Ni naš namen zaogovarjati brezbrizno zadolževanje, ki vodi človeka v propast, vendar bi morala nova pravila, ako hočejo one, ki sami s svojim premoženjem ne znajo gospodariti, izločiti iz uprave zadruga, predvideti na pr. sledečo omejitev: »Član upravnega odbora ne more biti oni, ki se v zadrugi prekomerno zadolžuje in ne poravnava redno dogovorjenih obrov. Kredit, ki ga odobri zadruga za redno mesečno nabavo živil, kakor tudi kredit za kurivo ali obleko, se ne smatra kot ovira izvolitvi v upravni odbor.«

V današnjih težkih razmerah, v katerih še vedno živi železničarski delavec, ki je večkrat obsojen na brezplačen dopust, je skoraj nesprejemljiva tudi odredba, ki pravi, da mora združnik, ki hoče biti izvoljen za delegata odnosno v upravni odbor, tekom zadnjih dveh let nakupiti živil za gotovo vsoto in sicer delavec za Din 3.000.— letno, nastavljenec pa za Din 5.000.— letno. Niso velike te številke, vendar če upoštevamo nizke prejemke pomožnih delavcev, so zelo velike, ker je delavec navezan na najcenejšo prehrano, katero si mora pridelati sam, ako sploh hoče izhajati. Ali če vzamemo služitelja, ki dobi po odbitkih izplačano morda Din 370.— mesečno, tudi ne vemo, kako bo mogel samo v zadrugi zakupiti letno za Din 5.000, da si s tem zasigura možnost izvolitve za delegata.

Še več sličnih odredb ima novi načrt pravil, ki odvzamejo združarjem pravice in dele vse združarje v dve kategoriji — posedujoče in reveže. Vendar o tem naj razpravljajo združarji, dolžnost prihodnjega občnega zbora pa je, da članstva s pravili ne posili, marveč da članstvo možnost soodločanja pri sestavi pravil. Članstvo bo tedaj gotovo odklonilo tudi določbe, kako se razpravlja na občnem zboru in kako se voli upravni odbor in nadzorstvo zadruga. Nesmiselna je določba, da sme k vsaki točki dnevnega reda vsakdo govoriti le enkrat in da se morajo govorniki v naprej javiti. Toliko zrelosti že sme prisojati sedanjemu odboru delegatom, da ne bodo po nepotrebnem besedičili in zavlačevali razprave ter jim sme vsled tega dovoliti, da lahko k isti točki tudi dvakrat govorijo zlasti, ako gre za pobiranje neresničnih ugotovitev kasnejših govornikov. Članstvo bo gotovo sklenilo predložiti tudi za volitve upravnega odbora poročni sistem, ker je v interesu zadruga, da se v upravi poleg večine nahaja tudi zastopnik event. manjšine, ker se bo s tem že v naprej preprečilo marsikatera namigavanje o slabem gospodarstvu, ki zadrugi škoduje.

Uverjeni smo, da oni, ki so pravila sestavljali, niso imeli namena ločiti združarje v dve kategoriji ter so gotove določbe drugače razumeli, kakor jih bo razumel član, ko jih bo prvič bral. Vendar besedilo, kot je danes napisano, dopušča dvojno razlago, kar pa pri tako veliki zadrugi ne sme biti. Vzemimo si torej par mesecev časa, predelajmo dobro pravila, da bodo tvorila res trden temelj zadrugi in jih ne bo treba že čez par mesecev spreminjati, tolmačiti ali dopolnjevati.

All si že pridobil novega naročnika za „Ujedinjeni Železničar“?

Kako bomo volili delegate za Nabavljalno zadrugo?

Povodom zadnjih volitev je postavil Akcijski odbor zahtevo, da se mora spremeniti pravilnik o volitvah delegatov ter zagaranirati neposredne, tajne in poročne volitve. Na dnevnem redu izrednega občnega zbora Nabavljalne zadruga, ki bo prihodnje nedeljo, je tudi točka: Razprava in sklepanje o novem pravilniku o volitvah delegatov za skupščino zadruga. Upravni odbor zadruga je izdelal načrt pravilnika, ki je v glavnem ugodil postavljeni zahtevi, ker predvideva poročne in tajne volitve. Gotovo je s tem naraven velik korak naprej, ki bo razvoju zadruga le koristil.

Ker bo pravilnik na prihodnjem občnem zboru definitivno sprejet, omenjamo par pripomb in predlogov za zboljšanje istega. Pravilnik predvideva, da se vrše volitve vsako tretje leto in sicer tekom treh mesecev po redni skupščini. Smatramo, da bi bilo za zadrugo bolj koristno, ako bi se vršile delegatske volitve tri mesece pred potekom triletno funkcijske dobe, torej pred skupščino. Tako bo omogočeno novim delegatom, da na skupščini že sprejmejo smernice za bodoče delo zadruga, za katero odgovarjajo članstvu, ne pa, da bi prejšnji delegati, ki so morda med članstvom že zgubili zaupanje, odločali o smernicah za upravljanje zadruga za oni čas, ko bodo njih mandati že prestali in bodo dejansko izvoljeni novi delegati.

Ne ugaja nam določba, da ne more biti izvoljen za delegata oni, ki tekom zadnjih dveh let pred volitvami ni plačeval sproti živil, odnosno, ki tekom zadnjih dveh let ni dosegel določenega letnega povprečja nakupljenih živil (Din 3000 odn. 5000). Tudi par drugih omejitev dokazuje, da upravni odbor ni računal z razmerami, v katerih žive delavci. Če pride bolezen ali brezplačen dopust, v dotičnem letu je delavcu nemogoče izpolniti pogoje glede višine kupljenih živil in rednega plačevanja ter ni prav, da se mu vsled tega vzame možnost izvolitve. Te točke bodo delegati morali popraviti in predvideti gotove izjeme, ako nočejo priznati pravic le enemu delu združarjev.

Način vlaganja kandidatnih list in odobravanja kandidatnih list po glavnem volilnem odboru je tak, da je glavnemu volilnemu odboru vedno dana možnost, da gotove liste onemogoči. Enako je način ugotavljanja volilnega rezultata tak, da lahko pozitiven rezultat spremeni v negativnega, t. j. da lahko proglasi prepadle kandidate za izvoljene ali obratno. Volilnih izkušenj imamo tekom zadnjih let zadosti in vemo, kako se delajo rezultati, vsled tega se s predlaganim načinom ugotavljanja volilnega izida ne moremo strinjati in je dolžnost delegatov, da na občnem zboru zahtevajo, da se volilni izid za vsako okrožje ugotovi že po okrožni komisiji, ker so v tej komisiji zastopani tudi predstavniki kandidatnih list, med tem ko tvori glavni volilni odbor le 5 oseb, ki jih odredi upravni odbor. Bodimo iskreni:

Če je gotovemu upravnemu odboru ležeče na tem, da še dalje ostane v funkciji, bomo težko našli one poštenjake, ki ne bi znali ali hoteli sami med seboj predugačiti volilnega rezultata. Ni to nikak očitek, ker smo na razne dosedanje volitve že pozabili, vendar je v interesu zadruga, da se vsak dvom in nezaupanje odstrani povsod tam, kjer je to mogoče. In pri delegatskih volitvah je to mogoče.

Glavni volilni odbor lahko, kot smo že ugotovili, razveljavi sleherni listo iz uvodoma navedenih zadržkov, ali pa na podlagi primerjave podpisov na kandidatnih listah. Pravilnik namreč predvideva, da mora volilni odbor primerjati podpise na kandidatnih listah s podpisi na pristopnih izjavah, da se tako overi o istinitosti podpisov. Koliko podpisov bo na podlagi take primerjave lahko razveljavil volilni odbor?!

Čeprav so predvidene direktne volitve, vendar predvideva načrt možnost, da zamore združnik, ki je zadržan, oddati svojo glasovnico tudi drugemu združniku, da jo odda. V čl. 14 tč. 5 je predvideno, da se mora tak volilec zglasiti 5 dni pred volitvami pri delegatu, da dobi glasovnico, ki jo na to izpolni in odda drugemu. Vprašanje je, ali se ne bo povzročala umetna »zadržanost« od strani gotovih gospodov pri njih podrejenih, ki bodo na ta način lahko zbrali glasovnice podrejenih ter jih v njih imenu oddali.

V čl. 19 načrta se nam zdi pod tč. 4 nepotrebno, da so one oddane glasovnice, ki ne bi imele suhega žiga, neveljavne in nadalje je nepotrebno pooblastilo, da glavni odbor ocenja, katera glasovnica je pristna odnosno ne. Vse glasovnice bo vendar izdal volilni odbor, vse morajo biti opremljene s suhim žigom in volilec bo dobil glasovnico od predsednika volilnega odbora. Če ostanejo te določbe v pravilniku, potem bo moral volilec najprvo ugotoviti, ali je glasovnica pristna, kar bo gotovo težko in za to edino prav, da izda glavni volilni odbor res samo pristne glasovnice, potem pa je odredba o nepristnosti seveda odveč.

Ne strinjamo se tudi s tem, da bi bil glavni volilni odbor pooblaščen, da odreja volilna okrožja, torej da sme poljubno spreminjati volilna okrožja. Volilna okrožja naj določi občni zbor zadruga in ta volilna okrožja naj ostanejo nespremenjena izvzemši primer, da bi v kakem volilnem okrožju število članstva tako izredno padlo, da bi se moralo to okrožje priključiti sosednemu. Ker so volitve vsako tretje leto, bo za take primere dana najmanj dvakrat možnost na občnem zboru volilna okrožja predugačiti.

Delegati, ki bodo v nedeljo reševali o pravilniku, naj imajo pred očmi le interese zadruga in vseh združarjev. Te interese bodo najbolj zaščitili s tem, da izglasujejo res tajne in poročne volitve ter zagaranirajo možnost postavljanja kandidatnih list in kontrole nad volitvami zastopnikom vseh skupin, ki se bodo volitev aktivno udeležile.

Razno

Izredni prispevek k uslužbenskemu davku.

Železničarji ne plačujejo takozvane banovinske izredne davščine, marveč plačujejo »Izredni državni prispevek k uslužbenskemu davku«, ki znaša 1% bruto mesečnih prejemkov, od katerih je treba odšteti Din 400.—. Na pr.: železničar, ki ima 1700 dinarjev plače, se od te plače odšteje Din 400.—, kar zneso Din 1300.— in plača torej tega izrednega davka po Din 13.— mesečno.

Samski davek.

Vse moške neoznežene osebe, pravomočno ločene in vdovci, ki imajo nad Din 2507 mesečnih dohodkov, v starosti nad 30 let in do dovršenega 60. leta, morajo plačevati poseben samski davek, ki znaša 50% neposrednega davka, pri železničarjih torej 50% uslužbenskega davka. V starosti od 35 do 40 let se plača le 40%, od 40 do 50 let le 25% in od 50 do 60 let pa samo

10% uslužbenskega davka. Po 60 letu je samec prost tega davka.

Vojnica.

Vsi moški, ki so stalno ali začasno nesposobni plačujejo vojnico od dovršenega 20 do dovršenega 50 leta starosti. Vojnica znaša 20% neposrednega davka, torej pri železničarjih 20% uslužbenskega davka.

Davčna oprostitev oseb z 9 ali več otroci.

Oni železničarji, ki imajo devet ali več živih otrok, katerih najmlajši ne sme biti starejši od 14 let in ki ne plačajo letno preko Din 500.— davka, so oproščeni plačevanja vseh davkov in doklad, ki se odmerjajo na te davke ter tudi kuluka. Za to davčno oprostitve morajo zaprositi pri pristojni davčni upravi in je prošnji priložiti rodbinsko polo, ki jo izstavi župnišče in potrdilo občine, da dotični otroci žive.